

4. Ochrana životního prostředí

Zhotovitel prací musí dbát pokynů objednatele, udržovat na převzatém staveništi, motoristických komunikacích a přilehlých chodnicích pořádek a čistotu a je povinen denně odstraňovat odpady a nečistoty vzniklé jeho pracemi na své náklady a nebezpečí. Platí zásada, že při odchodu pracovníků zhotovitele ze stavby musí být denně každé staveniště či místo zásahu údržby uklizeno.

4.1. Nakládání s odpady

S veškerými odpady, které vznikají stavební činností, musí být nakládáno v souladu s ustanoveními zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a změně některých dalších zákonů, prováděcí vyhlášky č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů), vyhlášky č. 437/2016 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a vyhlášky č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB.

Odpad je zákonem definován jako každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze č. 1 zákona o odpadech.

Původce a oprávněná osoba jsou povinni pro účely nakládání s odpadem odpad zařadit podle Katalogu odpadů.

Nebezpečný odpad je definován jako odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze č. 2 zákona o odpadech.

Nakládání s odpady znamená shromažďování, sběr, výkup, přeprava, doprava, skladování, úprava, využití a odstranění odpadů.

Odpady,

kromě inertních, např. zeminy, nelze nechat vlivům počasí, pokud hrozí jakýkoli únik do prostředí – např. ukládat je mimo kontejnery a jiné sběrné nádoby, ukládat nebezpečné odpady do otevřených či proděravělých nádob. V blízkosti shromažďovacího místa či prostředku s nebezpečnými odpady musí být umístěn identifikační list nebezpečného odpadu, § 5 Vyhlášky č. 383/2001 Sb. Na nádobě/kontejneru s nebezpečnými odpady musí být uvedeno katalogové číslo a název shromažďovaného nebezpečného odpadu a jméno a příjmení osoby odpovědné za obsluhu a údržbu shromažďovacího prostředku. Původce odpadů je povinen vést průběžnou evidenci o odpadech a způsobech jejich nakládání, § 16 a § 39 zákona č. 185/2001 Sb. S nebezpečnými odpady může původce nakládat pouze na základě souhlasu věcně a místně příslušného orgánu státní správy, pokud na tuto činnost již nemá souhlas k provozování zařízení podle § 14; shromažďování a přeprava nebezpečných odpadů nepodléhají souhlasu (§ 16 odst. 3 a další zákona č. 185/2001 Sb.). V Ostravě je tímto příslušným orgánem Magistrát města Ostravy, odbor ochrany životního prostředí. Obsahové náležitosti žádosti o udělení souhlasu k nakládání s nebezpečnými odpady jsou stanoveny v § 2 vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

V případě staveb musí být před vydáním kolaudačního souhlasu stavebnímu úřadu předloženy veškeré doklady prokazující, že s odpadem vznikajícím během stavby bylo nakládáno způsobem, který je v souladu se zákonem a předpisy vydaným k jeho provedení.

Dále je nutno dodržovat zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), v platném znění, zejména prevenci vzniku obalů a obalových odpadů, jejich znovuvyužitelnost a recyklovatelnost.

4.2. Ochrana ovzduší

Zhotovitel stavby či organizace provádějící údržbu veřejného osvětlení je povinen dodržovat s vozidly předepsanou rychlost, nevířit nadměrně prach, případně zajistit kropení příliš prašného povrchu. Na stavbě je zakázáno spalovat odpad a materiály za jakýmkoli účelem, dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, včetně prováděcích předpisů.

4.3. Ochrana vod

Pokud se provádí stavební činnost na pozemcích, na nichž se nacházejí koryta vodních toků nebo na pozemcích s takovými pozemky sousedících, ke stavbám ve vzdálenosti do 15 m od vzdušné paty ochranné hráze vodního toku a ke stavbám v ochranných pásmech vodních zdrojů, je zapotřebí udělení souhlasu dle § 17 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů. Obsahové náležitosti a přílohy žádosti o udělení souhlasu jsou stanoveny v příloze č. 11 vyhlášky č. 183/2018 Sb. o náležitostech rozhodnutí a dalších opatření vodoprávního úřadu a o dokladech předkládaných vodoprávnímu úřadu, ve znění vyhlášky č. 197/2019 Sb.

Stavebními a jinými montážními činnostmi nesmí dojít k znečištění podzemních a povrchových vod. Případná manipulace s vodě závadnými látkami v době stavebních prací musí být prováděna tak, aby bylo zabráněno nežádoucímu úniku závadných látek do půdy nebo jejich nežádoucímu smísení s odpadními nebo srážkovými vodami. Povinností firem je mít montážní vozidla v dobrém technickém stavu, nesmí docházet k samovolným únikům olejových náplní.

4.4. Ochrana půdy

Práce na pozemcích, které jsou součástí zemědělského půdního fondu - zahrada, trvalý travní porost, musí být dokončeny ve lhůtě do 1 roku. V případě, že by práce na těchto pozemcích, včetně úpravy do původního stavu, překročily období 1 roku, je nutno si vyžádat u příslušného orgánu ochrany zemědělského půdního fondu souhlas s dočasným odnětím zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu dle ustanovení § 9 odst. 6 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu.

4.5. Ochrana travnatých ploch

Poškozené travnaté plochy výkopy při stavební činnosti musí být dány bez zbytečného odkladu do původního stavu. Sleduje se provedení hutnění, odstranění a odvoz kamení a stavební sutě z místa výkopových prací, definitivní povrchová úprava včetně osetí travou, která musí být vždy provedena v celé šíři pásma celkového poškození trávníku, tedy nejen vlastní výkopové rýhy, ale i místa odkládání výkopku, rýhy po pojezdu těžší techniky.

4.6. Ochrana dřevin při stavební činnosti

Výkopové rýhy pro uložení kabelového vedení veřejného osvětlení musí být umístěny tak, aby nedošlo k poškození kořenového systému stromů. Okraje výkopů pro uložení kabelového vedení musí být ve vzdálenosti větší než 2,5 m od pat kmenů stromů, nestanoví-li orgán ochrany přírody jinak.

Zachovávané dřeviny nacházející se v blízkosti stavby ve vzdálenosti, v níž by mohlo dojít k jejich dotčení, musí být chráněny před poškozováním a ničením. Je nutno dodržet ČSN 83 9061 Technologie vegetačních úprav v krajině – Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích, zejména body 4.6 Ochrana stromů před mechanickým poškozením, 4.8 Ochrana kořenové zóny při navázce zeminy, 4.9 Ochrana kořenového prostoru při odkopávce půdy, 4.10 Ochrana kořenového prostoru při výkopech rýh nebo stavebních jam

a 4.12 Ochrana kořenového prostoru stromů při dočasném zatížení, výkopy je nutno provádět šetrně tak, aby nedošlo k poškození kořenů.

Při výkopech rýh se nesmí přetínat kořeny s průměrem ≥ 2 cm. Poraněním se má zabraňovat, popřípadě je nutno kořeny ošetřit. Kořeny je třeba ostře přetnout a místa řezu zahladit. Konce kořenů o průměru ≤ 2 cm je nutno ošetřit růstovými stimulanty, o průměru větším než 2 cm prostředky na ošetření ran. Obnažené kořeny je nutno chránit před vysycháním a působením mrazu. Při ztrátě kořenů může být potřebný přiměřený řez v koruně.

Nové stožáry veřejného osvětlení je nutno umístit tak, aby byly minimalizovány kolize s korunami stromů v době jejich maximálního rozvoje a nemusely být následně prováděny ořezy.

V ochranném pásmu minimálně 2,5 m od paty kmenů stromů nebude prováděna žádná stavební činnost, skladování materiálu, pojížděno těžkými mechanismy.

4.7. Kácení dřevin a keřových porostů

V případě potřeby kácení dřevin nebo keřových porostů je nutno zajistit povolení ke kácení dřevin a souhlas vlastníka pozemku s kácením. Povolení kácení dřevin rostoucích mimo les není vyžadováno podle ustanovení § 8 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění u dřevin splňujících velikost (obvod kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm) a charakteristiku (zapojené porosty dřevin do celkové plochy 40 m²) danou ust. § 3 vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, v platném znění pokud tyto dřeviny nejsou součástí významného krajinného prvku, náhradní výsadby nebo stromořadí. V případě nutnosti kácení dřevin, rostoucích mimo les, k jejichž kácení je nezbytné povolení, je nutno o toto povolení požádat příslušný městský obvod. Žádost musí obsahovat údaje o žadateli uvedené v ust. § 37 správního řádu, údaje a náležitosti dle ust. § 4 odst. 1 vyhlášky č. 189/2013 Sb. Za skácené dřeviny může být jako kompenzace ekologické újmy vzniklé jejich vykácením požadována náhradní výsadba.

4.8. Ořez stromů rostoucích mimo les

Ořezy stromů rostoucích mimo les nepodléhají povolení, nevydává se rozhodnutí. Je vhodné upozornit na povinnost vlastníka podle ust. § 7 zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, to je povinnost péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování.

Pro řezy stromů jsou vydány Standardy péče o přírodu a krajinu, aboristické standardy, Řada A, Řez stromů, SPPK A02 002:2013.

Standard „Řez stromů“ definuje typ a techniku zásahů, realizovaných převážně na stromech rostoucích mimo les za účelem obnovy, zachování nebo zvyšování plnění jejich estetických a ekologických funkcí a zajištění jejich provozní bezpečnosti. Standard je určen k aplikaci na stromy, které plní mimoprodukční funkce, tedy funkce, jejichž hlavním účelem není produkce plodů, dřeva a dalších komodit.

Standard nepopisuje technologické postupy speciálního ošetření stromů. Tyto postupy jsou obsahem SPPK A02 009.

Řez stromů a jeho kontrola je činnost odborná. Zásahy prováděné na dřevinách jsou nevratné, proto je nezbytné, aby zásahy prováděla kompetentní osoba. Práce související s řezem stromů, je proto práce kvalifikovaná. Řez stromů zajišťuje jejich vlastník či jiná oprávněná osoba. (Vlastníkem dřeviny je vlastník pozemku, na kterém dřevina roste).

4.9. Lesní pozemky

V případě provádění stavebních prací na pozemcích určených k plnění funkcí lesa je nutno provést dočasné odnětí těchto pozemků plnění funkcí lesa. Při dočasném odnětí se pozemek uvolňuje pro jiné účely na dobu uvedenou v rozhodnutí.

Žádost o dočasné odnětí a trvalé omezení části lesního pozemku musí obsahovat identifikační údaje žadatele a náležitosti dle vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 77/1996 Sb., o náležitostech žádosti o odnětí nebo omezení a podrobnostech o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa. Přílohou žádosti je také komplexní výpočet náhrad škod na lesních porostech.

4.10. Významné krajinné prvky

VKP jsou ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotné části krajiny, které utvářejí typický vzhled nebo přispívají k udržení její stability jako lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy (VKP ze zákona). Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje orgán ochrany přírody jako VKP, zejména mokřady, remízy, meze, trvalé travní plochy, cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků (registrované VKP). VKP jsou chráněny před poškozováním a ničením zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce.

V případě stavebních prací, při kterých dojde k dotčení významného krajinného prvku (dále jen VKP) si musí ten, kdo zásah zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umístování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů, kácení dřevin. Závazné stanovisko je rovněž nezbytné k odlesňování a zalesňování pozemků nad 0,5 ha a k výstavbě lesních cest.

4.11. Památné stromy

Dle ustanovení § 46 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, může orgán ochrany přírody mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí vyhlásit za památné stromy.

Na rozdíl od ostatních dřevin, které jsou dle ustanovení § 7 zákona chráněny před poškozováním a ničením, je památné stromy zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji. Každý památný strom má vymezeno ochranné pásmo, ve kterém není bez souhlasu orgánu ochrany přírody povolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace. Základní ochranné pásmo památného stromu má tvar kruhu o poloměru desetinasobku průměru kmene ve výšce 130 cm nad zemí, pokud orgán ochrany přírody nestanoví jinak. K označování památných stromů se používá malý státní znak České republiky.

Na území statutárního města Ostravy je v době zpracování tohoto dokumentu orgánem ochrany přírody (Magistrát města Ostravy) vyhlášeno celkem 32 památných stromů – jejich přehled je uveden v Generelu VO SMO.